

Complexnummer: 526481

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Peel-Raamstelling

Aantal complexonderdelen	Monumentnummers van complexonderdelen
17	526482, 526483, 526484, 526485, 526486, 526487, 526488, 526489, 526490, 526491, 526492, 526493, 526494, 526495, 526496, 526497, 527332

Woonplaats

Nederweert

Gemeente

Nederweert

Provincie

Limburg

Locatie van het hoofdobject

Bij Roeven 3, 6031 RN te Nederweert

Complexomschrijving

Inleiding

In het tot omstreeks 1900 moeilijk begaanbare terrein van de Peel is in 1939-1940 door het Nederlandse leger een deel van de Peel-Raamstelling aangelegd. Deze stelling bestaat te Nederweert uit diverse kazematten, welke grotendeels zijn gelegen aan de Zuid-Willemsvaart. Daarnaast zijn er op enkele plaatsen kazematten gebouwd op circa 500 meter achter de hoofdstelling, bedoeld om te vijand te kunnen verrassen in het geval van een mogelijke doorbraak. In concreto betreft het 5 S-KAZEMATTEN, 2 B-KAZEMATTEN, 5 PEELDIVISIEKAZEMATTEN en 1 RIVIERKAZEMAT. Hiermee kent de gemeente de grootste diversiteit aan kazematten van alle gemeenten in de Peel-Raamstelling. Daarnaast zijn er te Nederweert nog 2 SCHUTTERSPUTJES, is er een extra DUIKER onder het Kanaal Wessem-Nederweert aangebracht en is de CAPACITEIT VAN DE OVERLAAT VAN SLUIS 15 vergroot.

Voorts bestaat de Peel-Raamstelling te Nederweert nog uit de Peelgebieden van de Grote Peel (ten noordoosten van het kanalenknooppunt), en de veenontginingskanalen Zuid-Willemsvaart, Kanaal Wessem-Nederweert en de Noordervaart. Langs de Noordervaart waren versterkingen aanwezig; deze zijn echter alle opgeruimd. Hetzelfde geldt voor de aspergeversperringen in de zuidelijke kanaaldijk.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De Peel-Raamstelling is een in het kader van de Strategische Beveiliging aangelegde linie, die, ver buiten de Vesting Holland, een eventuele Duitse opmars door Noord-Brabant naar België en Frankrijk moest afstoppen, en, na 1940, vertragen. Hoofdelement van de negentig kilometer lange stelling is de noordelijk van de spoorlijn Eindhoven-Venlo gelegen veertig kilometer lange, doorlopende anti-tankgracht, ter plaatse van Venray gevormd door het Defensie- of Peelkanaal. Om doorschrijding van het kanaal tegen te gaan is de hoogte van de waterstand door zware betonnen stuwen annex verdeelwerken te beïnvloeden. Op de westelijke oever is een wal opgeworpen, waartegen en waarachter frontale en flankerende kazematten zijn gebouwd. In andere gebieden, zoals te Nederweert, heeft men voor de verdediging gebruik gemaakt van natuurlijke (en reeds bestaande) barrières als bovengenoemde kanalen en Peelgebieden. De voornaamste wegen door de stelling waren voorzien van een aspergeversperring tegen gevechtswagens.

In mei 1940 hebben zich te Nederweert geen noemenswaardige gevechtshandelingen voorgedaan. In 1944 is er echter zwaar gevochten in het Peelgebied. Dientengevolge zijn er nogal wat kazematten -hoofdzakelijk langs het Defensiekanaal ter hoogte van IJsselstein- die duidelijke sporen van gevechtshandelingen vertonen. Ook is er soms schade ontstaan door naoorlogse beschietingen en pogingen tot opruiming. Ten gunste van de aanleg van een inspectiepad is plaatselijk de wal langs het Defensiekanaal gedeeltelijk dan wel geheel afgegraven. Verder zijn de nodige traditore kazematten (ofwel "achterliggende" kazematten, bedoeld ter flankering van de stelling) tijdens ruilverkavelingen gesloopt, dan wel onder het maaiveld verdwenen. Te Nederweert echter zijn relatief veel van deze "achterhoedekazematten" gespaard gebleven. Dit had te maken met de hun ligging midden in het bebouwde en bewoonde gebied: veel kazematten zijn na de oorlog dienst gaan doen als schuurtje, rommelhok of prieeltje. De goede camouflering in de vorm van pannendakjes heeft er ook aan toe bijgedragen dat geen mensen er geen aanstoot aan zijn gaan nemen, maar de kazematten gewoon in gebruik hebben genomen.

Ook zijn na 1940 de bruggen over het kanaal vervangen, terwijl de voornaamste wegen over het Defensiekanaal voorzien zijn van betonnen bruggen, dan wel wordt het kanaal via duikers onder de weg door geleid. Verder is plaatselijk het schootsveld bebouwd.

De grootste aantasting van de stelling is echter na de Tweede Wereldoorlog de aanleg van de militaire luchtbasis 'De Peel' geweest. Tengevolge hiervan wordt de stelling even ten zuiden van de Ripseweg bij Venray ruw onderbroken door de hekken van het vliegveld. Het kanaal is terplaatse ten behoeve van de aanleg van de landingsbaan gedempt. Grote aantastingen van de stelling zijn er ook geweest te Weert en Nederweert, hoofdzakelijk de kazematten die in frontlinie langs het kanaal hebben gestaan. Veel van deze kazematten zijn ten prooi gevallen aan woningbouw (sloop), bedrijfsvestiging (sloop) en in sommige gevallen ook tuinverfraaiing ('verbouwing' tot schuurtjes en dergelijke). Ondanks dergelijke wijzigingen is de Peel-Raamstelling tengevolge van de ligging in het dunbevolkte buitengebied goed tot zeer goed bewaard gebleven en kan men hier een zeer goede indruk krijgen van een Nederlandse verdedigingslinie uit de jaren '30 van de 20ste eeuw.

Omschrijving De gemeente Nederweert kent de grootste diversiteit aan kazematten. Alle types zijn in de gemeente aanwezig, met uitzondering van de G-KAZEMAT; deze kazematten zijn reeds in de Tweede Wereldoorlog vanwege hun gietstalen koepel ontmanteld en/of opgeblazen. Voor een omschrijving van de stelling is het ook zaak de samenstellende onderdelen eens wat meer te belichten. Hiertoe volgt een nadere omschrijving van de verschillende typen kazematten, in relatie tot de ligging ten opzichte van andere kazematten.

De in de stelling meest voorkomende en meest gebouwde kazemat is de S-KAZEMAT, in Nederweert hoofdzakelijk aanwezig in het deel van de Zuid-Willemsvaart ten noorden van het kanalenknooppunt. De S-kazematten langs dit deel van de linie hebben grotendeels de Tweede Wereldoorlog en vooral de tijd daarna ongeschonden weten te doorstaan vanwege de zeer geïsoleerde ligging in het steile talud tussen (de westoever van) het kanaal en de berm van de Rijksweg. Hierdoor stonden ze niemand in de weg en bleken

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

ze -enkele uitzonderingen daargelaten- veilig voor naoorlogse opruimingen en uitbreidingen van wegen, woonwijken of industrieterreinen. Op dit traject zijn de kazematten op regelmatige afstand -om de 200 à 300 meter- van elkaar geplaatst. Het ontwerp van deze kazematten is van het Bureau Stellingbouw van de Nederlandse genie en dateert uit april 1939. In Nederweert werden de kazematten gebouwd door Albouw, een aannemer uit Breda. De bouw van de kazematten werd door het winterse weer fors vertraagd, oplevering vond plaats februari-maart 1940.

De gewapend betonnen kazematten van het type S zijn eenvoudige en in vergelijking met de andere type kazematten goedkope gevechtsofstellingen. Deze kazematten, vanwege de vele uit het beton stekende maskeringshaken ook wel "stekelvarken" of "spinnekop" genaamd, boden door de driezijdig afgeschuinde frontzijde met drie schietgaten gelegenheid om met een lichte mitrailleur zowel frontaal als flankerend vuur in drie richtingen te geven. Het schootsveld vanuit de schietgaten overlaptte elkaar gedeeltelijk en bedroeg 190 graden. Door de aard van de kazemat was deze uitermate geschikt om langs een lineair element als de Zuid-Willemsvaart geplaatst te worden en overschrijding daarvan te verhinderen. Het nadeel van de grote schietgaten aan de frontzijde, die, ondanks de beschermende twee centimeter dikke stalen blinden, een niet te moeilijk doel zouden zijn voor vlakbaanvuur, werd op de koop toegenomen. Een ander nadeel van de kazemat was de relatief geringe frontdekking van tachtig centimeter dikte.

Om de kazematten te maskeren werden verschillende technieken toegepast. In mei 1940 was de maskering van veel kazematten echter nog niet gereed. Te Nederweert zijn er geen kazematten met nog zichtbare sporen van camouflageschilderingen. In de keelzijde is een lage toegangsdeur aangebracht. Nog in de Tweede Wereldoorlog zijn echter alle schietblinden en deuren naar Duitsland afgevoerd. In de meeste gevallen zijn thans de schietgaten en deuropeningen dichtgemetseld. De kazematten zijn gefundeerd op een betonnen werkvloer. Overigens geldt voor alle kazematten dat de verder resterende metalen elementen aan en in het ex- en interieur van de kazematten van belang zijn, zoals de schietblinden en deuropeningen met scharnieren (een enkele keer nog compleet met deur), de resterende bevestigingshaken aan de keelzijde van de kazematten voor de -nooit aangebrachte- telefoonverbinding en de veelal aan de keelzijde nog aanwezige buizen voor luchtverversing.

Bij het kanalenknooppunt van Nederweert zelf staat nog 1 RIVIERKAZEMAT. Deze kazematten werden uitsluitend gebouwd bij rivieren op strategische plekken aan de rivier. De rivierkazemat van Nederweert is de laatst overgebleven van de vijf die aanvankelijk in Limburg -alle bij ditzelfde kanalenknooppunt- gebouwd zijn. Ze werden gebouwd in 1936 en naderhand opgenomen in de Peel-Raamstelling. Rivierkazematten waren vanwege de opvallende positie bij bruggen moeilijk te camoufleren en betrekkelijk eenvoudig te treffen. Het was echter wel een modern type kazemat, uitgerust met twee zware mitrailleurs en een licht kanon. De basis van deze kazemat was (eveneens) gelegen in het Voorschrift Inrichtingen Stellingen (VIS). Maar modern, want de rivierkazemat is mee-geëvolueerd met het VIS, aangepast aan de moderne krijgskunde. Zo werden rivierkazematten uitgerust met een pantserplaat in de schietgaten en werden de muurdiktes aangepast.

Aan het deel van de Zuid-Willemsvaart ten zuiden van het kanalenknooppunt staan op korte afstand van elkaar ook 2 B-KAZEMATTEN. De kazematten langs dit deel van de linie zijn -op één uitzondering na- niet direct aan het kanaal zijn gelegen, maar aan de andere zijde van de Rijksweg (welke te Weert en Nederweert vlak langs het kanaal loopt). Deze kazematten staan dus meer "in het zicht" en van deze groep kazematten zijn er derhalve ook meer verdwenen.

In ieder geval is de B-kazemat een ander relatief veel -maar toch al weer beduidend minder- voorkomend type, eveneens in april 1939 ontworpen door Bureau Stellingbouw van de Nederlandse genie. B-kazematten hebben een rechthoekige plattegrond en een sterke frontdekking van 1,20 meter gewapend beton en zijn daarmee duurdere gevechtsofstellingen dan de S-kazemat. Het schietgat staat

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

altijd min of meer haaks op de frontlijn en wordt aan de frontzijde beschermd door een 'neus', een zware betondekking waardoor rechtstreekse treffers van het vuur van de vijand sterk werden bemoeilijkt. In de keelzijde bevond zich een stalen toegangsdeur, van een overeenkomstig type als in de S-kazemat. Nog in de Tweede Wereldoorlog zijn alle schietblinden en deuren naar Duitsland getransporteerd. In de meeste gevallen zijn thans de schietgaten en deuropeningen dichtgemetseld. Ook deze kazematten zijn gefundeerd op een betonnen werkvloer. Van belang is dat van de kazematten van het B-type relatief minder exemplaren bewaard zijn dan die van het S-type. Veelal is dit veroorzaakt door hun opstelling. Ze staan veelal niet direct aan een frontlinie doch op korte afstand hiervan, zoals in het open veld; hierdoor bleken ze vaak sta-in-de-weg zijn voor de moderne akkerbouw, huizenbouw of andere ruimtegebruikers. In Nederweert stonden ze veelal wèl langs de directe frontlinie (Zuid-Willemsvaart). Dit heeft te maken met het feit dat op plekken waar eigenlijk een G-kazemat op z'n plaats zou zijn, gekozen is voor een goedkopere optie, de B-kazemat. Andere B-kazematten zijn in Limburg te vinden te Weert en Meijel.

Nederweert telt ook 5 PEELDIVISIEKAZEMATTEN. Een is er gelegen aan de Zuid-Willemsvaart, nabij de kruising van de A2 Eindhoven-Maastricht met de Rijksweg-Zuid langs het kanaal. De andere drie zijn gelegen in de eerder genoemde achterhoedestelling, een stelling op respectievelijk 1500 meter ten westen van het kanaal bij Rijksweg-Noord, en 2250 meter ten noorden van de Zuid-Willemsvaart bij Rijksweg-Zuid. De P-kazemat is een afwijkend type -typologisch gezien het meest interessant- omdat ze gebouwd zijn door de Peeldivisie. Dit peeldetachment is in 1937 opgericht voor de bezetting van het nieuwe zuidelijke front. Deze kazematten zijn niet gebouwd volgens de voorschriften van het Nederlandse Bureau Stellingbouw, maar zijn eigenmachtig gebouwd met lokale aannemers en zijn dus enigszins provisorisch van aard. Dit blijkt ook uit de in vergelijking met de voorgaande kazematten geringe betondekking: slechts 50 centimeter. Er werd overgegaan omdat het Bureau Stellingbouw pas vanaf maart 1940 is begonnen met de bouw van kazematten in het zuidelijk deel van de Peel-Raamstelling, bij Weert en Nederweert. Bij de bouw van kazematten beriep men zich (deels) op het Voorschrift Inrichtingen Stellingen uit 1928, een in 1928 geschreven handleiding met de Eerste Wereldoorlog in gedachten. De bunkers die letterlijk volgens dit VIS-principe zijn gebouwd zijn door de komst van precisiegeschut in onbruik geraakt, maar dat is er tussen 1928 en 1938 in Nederland maar één geweest. Men had er dus weinig ervaring mee. Er werd vanuit de Peeldivisie ook herhaaldelijk gevraagd om fondsen deze kazematten te bouwen. Daarbij vereiste het ook de nodige expertise want de constructie was behoorlijk complex. Fondsen bleven echter uit en toen is men maar zelf (al dan niet met het boekje ernaast) gaan bouwen, met als resultaat eenvoudigere types. Kazematten gebouwd door de Peeldivisie zijn onder te verdelen in vier types:

Peeldivisiekazematten met grondvlak van 21/2 bij 21/2 meter (P1). Dit type is van ongewapend beton. Kenmerkend is het flauwe zadeldak en het houtbeslag. De kazemat heeft drie mitrailleurschietgaten welke zijn gelegen op de verdieping van de kazemat. In Limburg zijn nog drie exemplaren. Deze kazematten zijn zonder verdere richtlijnen (bijvoorbeeld VIS) opgetrokken bouwsels, eigenlijk een soort fantasiebouwsels. De gebruikswaarde was ook uitermate nihil, onder meer vanwege geringe frontdikte en de onmogelijkheid mitrailleurs te hanteren. De houten bekisting van deze kazematten is nog aanwezig, dit werd handig geacht zodat er allerlei dingen aan het hout gespijkerd konden worden. In Nederweert is één exemplaar aanwezig. Peeldivisiekazematten met grondvlak van 4 bij 4 meter (P2). Ook dit type heeft een zadeldak en is van ongewapend beton. Dit zijn de gewerschutterskazematten. Hiervan zijn in Nederweert geen exemplaren aangetroffen. Dit formaat was vanwege de bediening te klein voor mitrailleurs. Peeldivisiekazemat met grondvlak van 5 bij 4 meter (P3). Deze kazematten hebben een plat dak. Er staan vijf exemplaren met twee of drie mitrailleursgaten in de tweede lijn, circa 500 meter achter het kanaal, bij Weert. Dit zijn bij uitstek de kazematten waarbij men getracht heeft de richtlijnen van het VIS na te volgen. In Nederweert zijn van dit type geen exemplaren aangetroffen.

Peeldivisiekazematten met grondvlak van 9 bij 5 meter (P4). Deze kazematten zijn eigenlijk dubbele, geschakelde kazematten en hadden hoogstwaarschijnlijk een logistieke annex commandofunctie. In sommige gevallen is er ook een binnenmuur aanwezig. De

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

enige vier exemplaren die in de stelling bekend zijn, staan -verdekt opgesteld in een achterhoedelinie- te Nederweert.

Naast kazematten bestaat de Peel-Raamstelling te Nederweert ook nog uit enkele andersoortige bouwwerken. Twee waterbouwkundige werken, een duiker onder het kanaal Wessem-Nederweert en een (vergrote) capaciteit van de overlaat, hadden als doel de waterstand van de Noordervaart op peil te houden en te reguleren, zodat er ook inundaties uitgevoerd konden worden. Tenslotte staan er in de weilanden langs de Rijksweg Noord nog twee schuttersputjes, kleine betonnen constructies van waaruit individuele soldaten vuur konden geven.

Waardering

Het complex is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een culturele en geografische ontwikkeling, namelijk de versterking en daaropvolgende verdediging van Nederland tijdens de Tweede wereldoorlog en is als zodanig een belangrijk document van de militaire geschiedenis. Het is architectuur- en bouwhistorisch van belang wegens het bijzondere materiaalgebruik en de toepassing van moderne materialen en technieken, met name in de verwerking van gewapend beton. Het is ook van belang voor de typologische ontwikkeling van diverse verdedigingsobjecten- en structuren inzake de nationale landsverdediging.

Het heeft ensemblewaarden als essentieel onderdeel van een groter geheel: enerzijds als onderdeel van de landsverdediging (het geheel aan stellingen aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog), en anderzijds als (structurerend) onderdeel van het Peelgebied dat als militair landschap cultuurhistorisch van belang is. De stelling is als samenhangend geheel van verdedigingswerken in belangrijke mate bepalend voor de aard en het gebruik van de ruimte, en heeft derhalve een bijzondere historisch-ruimtelijke relatie met wegen, wateren en bodemgesteldheid van het gebied. Deze verweving geeft het complex ook een grote belevingswaarde.

Verder moet gewezen worden op de gaafheid van het complex: de Peel-Raamstelling is nog nagenoeg compleet (aanwezigheid kazematten, anti-tankgracht, defensiewal, schootsvelden, accessen etc.). Daarbij is het als grootschalig militair complex en herinnering aan een grootscheeps uitgevoerde verdedigingsmaatregel in relatie met de Tweede Wereldoorlog in Limburg zeldzaam.

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 526482

Status rijksmonument
Inschrijving register* 27 mei 2003
Kadaster deel/nr 82811/73

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Nederweert Nederweert Limburg

Locatiennaam Locatieomschrijving
Nederweert ten westen Rijksw.Z 23

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Nederweert A 4884

Omschrijving**

Inleiding

In de hoek die gevormd wordt door de loodrechte kruising van de A2 over het kanaal (Zuid-Willemsvaart) en de Rijksweg-Zuid staat, nog net op het grondgebied van de gemeente Nederweert, de B-KAZEMAT K13. De kazemat staat in het veld, aan de rand van het fietspad dat langs de Rijksweg-Zuid loopt. Schuin ervoor, op nauwelijks meer dan een meter afstand, staat de Peeldivisiekazemat K14. Ten westen van deze twee-eenheid staan -op Weerts grondgebied- twee andere Peeldivisiekazematten, en ten oosten ervan - grondgebied gemeente Nederweert- een andere B-kazemat.

Beschrijving

De kazemat had ten doel overschrijding van het kanaal te verhinderen, waarbij tevens de nabij gelegen kazemat K14 geflankeerd werd. De locatie zo dicht bij de frontlinie is opmerkelijk te noemen. Uit financiële overwegingen echter werd soms op plaatsen waar men een G-kazemat wilde bouwen een B-kazemat gebouwd, welke aanmerkelijk goedkoper was. Het nadeel was dat B-kazematten uiteraard minder geschikt zijn om direct aan een front geplaatst te worden. Maar B-kazematten hadden in ieder geval als voordeel boven de S-kazematten -die wèl geschikt zijn om aan een frontpositie geplaatst te worden- dat ze met zwaarder geschut uitgerust konden worden. Overigens is de kazemat is gaaf en vertoont geen zichtbare sporen van gevechtshandelingen. Alle openingen zijn dichtgemaakt.

Waardering

De kazemat is van algemeen belang. Het object heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een culturele en

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

geografische ontwikkeling, namelijk de versterking en daaropvolgende verdediging van Nederland tijdens de Tweede wereldoorlog en is als zodanig een belangrijk document van de militaire geschiedenis. Het is architectuur- en bouwhistorisch van belang wegens het bijzondere materiaalgebruik en de toepassing van moderne materialen en technieken, met name in de verwerking van gewapend beton. Het is ook van belang voor de typologische ontwikkeling van diverse verdedigingsobjecten- en structuren inzake de nationale landsverdediging.

Het heeft ensemblewaarden als essentieel onderdeel van een groter geheel: enerzijds als onderdeel van de landsverdediging (het geheel aan stellingen aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog), en anderzijds als belangrijk (structurerend) onderdeel van het Peelgebied dat als militair landschap cultuurhistorisch van belang is. De kazemat heeft een bijzondere historisch-ruimtelijke relatie met wegen, wateren en bodemgesteldheid van het gebied. Deze verweving geeft het complex ook een grote belevingswaarde. Verder moet gewezen worden op de gaafheid van het gehele complex. Daarbij is de gehele stelling als grootschalig militair complex en herinnering aan een grootscheeps uitgevoerde verdedigingsmaatregel in relatie met de Tweede Wereldoorlog in Limburg zeldzaam.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Kazemat (B)

Functie

Kazemat (B10)

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 526483

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	27 mei 2003
Kadaster deel/nr	82811/47

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Nederweert	Nederweert	Limburg

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Nederweert	Ten westen Rijksw.Z 23

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Nederweert	A			4884

*Omschrijving***

Inleiding

In de hoek die gevormd wordt door de loodrechte kruising van de A2 over het kanaal en de Rijksweg-Zuid staat, nog net op het grondgebied van de gemeente Nederweert, de PEELDIVISIEKAZEMAT K14. De kazemat staat in het veld, aan de rand van het fietspad dat langs de Rijksweg-Zuid loopt. Schuin erachter, op nauwelijks meer dan een meter afstand, staat de B-kazemat K13. Ten westen van deze twee-eenheid staan -op Weerts grondgebied- twee andere Peeldivisiekazematten, en ten oosten ervan -grondgebied gemeente Nederweert- een andere B-kazemat.

Beschrijving De kazemat had ten doel overschrijding van het kanaal te verhinderen. Daarbij werd de kazemat geflankeerd door de iets naar achteren gelegen kazemat K13. Het ligt overigens in de rede dat deze kazemat eerder is gebouwd dan de K13: Peeldivisiekazematten werden immers gebouwd vooruitlopend op (of beter gezegd: vanwege het uitblijven van) de bouw van kazematten door het Nederlandse Bureau Stellingbouw. Gezien de regelmatige plaatsing van kazematten -om de 200 à 300 meter- langs lineaire verdedigingslinies als de Zuid-Willemsvaart, is het logisch dat later bijgebouwde kazematten als de K13 op min of meer dezelfde plek werden gebouwd. Overigens is de kazemat gaaf en vertoont geen zichtbare sporen van gevechtshandelingen. Alle openingen zijn dichtgemaakt. De restanten van de houtbekisting zijn nog duidelijk zichtbaar.

Waardering

De kazemat is van algemeen belang. Het object heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een culturele en geografische ontwikkeling, namelijk de versterking en daaropvolgende verdediging van Nederland tijdens de Tweede wereldoorlog en is als zodanig een belangrijk document van de militaire geschiedenis. Het object is architectuur- en bouwhistorisch van belang wegens

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

het bijzondere materiaalgebruik en de toepassing van moderne materialen en technieken, met name in de verwerking van gewapend beton. Het is ook van belang voor de typologische ontwikkeling van diverse verdedigingsobjecten- en structuren inzake de nationale landsverdediging.

Het object heeft ensemblewaarden als essentieel onderdeel van een groter geheel: enerzijds als onderdeel van de landsverdediging (het geheel aan stellingen aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog), en anderzijds als belangrijk (structurerend) onderdeel van het Peelgebied dat als militair landschap cultuurhistorisch van belang is. De kazemat heeft een bijzondere historisch-ruimtelijke relatie met wegen, wateren en bodemgesteldheid van het gebied. Deze verweving geeft het complex ook een grote belevingswaarde. Verder moet gewezen worden op de gaafheid van het gehele complex. Daarbij is de gehele stelling als grootschalig militair complex en herinnering aan een grootscheeps uitgevoerde verdedigingsmaatregel in relatie met de Tweede Wereldoorlog in Limburg zeldzaam.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Kazemat (B)

Functie

Kazemat (B10)

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 526484

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	27 mei 2003
Kadaster deel/nr	82811/57

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Nederweert	Nederweert	Limburg

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Nederweert	tussen Z-Willemsvaart en Rijksweg Zuid

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Nederweert	A			6683

Omschrijving**

Inleiding

Tussen de Rijksweg Zuid en de Zuid-Willemsvaart ligt ter hoogte van de Pannenweg de S-KAZEMAT K15. De kazemat maakt deel uit van een snoer van kazematten langs de Zuid-Willemsvaart, dat tot doel had eventuele overschrijding van dit kanaal door de vijand te voorkomen.

Omschrijving

De kazemat is vanaf de Rijksweg-Zuid goed zichtbaar. De kazemat is gaaf bewaard gebleven en vertoont geen sporen van gevechtshandelingen.

Waardering

De kazemat is van algemeen belang. Het object heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een culturele en geografische ontwikkeling, namelijk de versterking en daaropvolgende verdediging van Nederland tijdens de Tweede wereldoorlog en is als zodanig een belangrijk document van de militaire geschiedenis. Het object is architectuur- en bouwhistorisch van belang wegens het bijzondere materiaalgebruik en de toepassing van moderne materialen en technieken, met name in de verwerking van gewapend beton. Het object is ook van belang voor de typologische ontwikkeling van diverse verdedigingsobjecten- en structuren inzake de nationale landsverdediging. Het object heeft ensemblewaarden als essentieel onderdeel van een groter geheel: enerzijds als onderdeel van de landsverdediging (het geheel aan stellingen aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog), en anderzijds als belangrijk (structurend) onderdeel van het Peelgebied dat als militair landschap cultuurhistorisch van belang is. De kazemat heeft een bijzondere historisch-ruimtelijke relatie met wegen, wateren en bodemgesteldheid van het gebied. Deze verweving geeft het complex ook een

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

grote belevingswaarde. Verder moet gewezen worden op de gaafheid van het gehele complex. Daarbij is de gehele stelling als grootschalig militair complex en herinnering aan een grootscheeps uitgevoerde verdedigingsmaatregel in relatie met de Tweede Wereldoorlog in Limburg zeldzaam.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Kazemat (B)

Functie

Kazemat (B10)

Monumentnummer*: 526485

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	27 mei 2003
Kadaster deel/nr	82810/84

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Nederweert	Nederweert	Limburg

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Nederweert	Willemsvaart ongd

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Nederweert	A			3945

*Omschrijving***

Inleiding

Tussen de berm van de Rijksweg-Noord en de lager gelegen westelijke oever van de Zuid-Willemsvaart ligt ter hoogte van de Franciscanessenstraat S-KAZEMAT K16. De kazemat maakt deel uit van een snoer kazematten langs de Zuid-Willemsvaart dat tot doel had eventuele overschrijding van dit kanaal door de vijand te voorkomen.

Beschrijving De kazemat is vanaf de Rijksweg niet zichtbaar; dit vanwege de dichte begroeiing met bomen en struiken op het tamelijk steile talud tussen de berm van de Rijksweg en het lager gelegen kanaal. Overigens is de kazemat gaaf en zijn er geen zichtbare sporen van gevechtshandelingen. Alle openingen zijn dichtgemaakt.

Waardering

De kazemat is van algemeen belang. Het object heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een culturele en geografische ontwikkeling, namelijk de versterking en daaropvolgende verdediging van Nederland tijdens de Tweede wereldoorlog en is als zodanig een belangrijk document van de militaire geschiedenis. Het object is architectuur- en bouwhistorisch van belang wegens het bijzondere materiaalgebruik en de toepassing van moderne materialen en technieken, met name in de verwerking van gewapend beton. Het object is ook van belang voor de typologische ontwikkeling van diverse verdedigingsobjecten- en structuren inzake de nationale landsverdediging. Het heeft ensemblewaarden als essentieel onderdeel van een groter geheel: enerzijds als onderdeel van de landsverdediging (het geheel aan stellingen aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog), en anderzijds als belangrijk (structurend) onderdeel van het Peelgebied dat als militair landschap cultuurhistorisch van belang is. De kazemat heeft een bijzondere historisch-ruimtelijke relatie met wegen, wateren en bodemgesteldheid van het gebied. Deze verweving geeft het complex ook een grote belevingswaarde. Verder moet gewezen worden op de gaafheid van het gehele complex. Daarbij is de gehele stelling als

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

grootschalig militair complex en herinnering aan een grootscheeps uitgevoerde verdedigingsmaatregel in relatie met de Tweede Wereldoorlog in Limburg zeldzaam.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Kazemat (B)

Functie

Kazemat (B10)

Monumentnummer*: 526486

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	27 mei 2003
Kadaster deel/nr	82810/100

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Nederweert	Nederweert	Limburg

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Nederweert	Rijksweg Zuid ongd

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Nederweert	A			5958

*Omschrijving***

Inleiding

Tussen de berm van de Rijksweg-Noord en de lager gelegen westelijke oever van de Zuid-Willemsvaart ligt ter hoogte van de hoek Pastoor van der Steenstraat/Brugske S-KAZEMAT K17. De kazemat maakt deel uit van een snoer kazematten langs de Zuid-Willemsvaart dat tot doel had eventuele overschrijding van dit kanaal door de vijand te voorkomen.

Beschrijving De kazemat is vanaf de Rijksweg niet zichtbaar; dit omdat de kazemat half is ingegraven in het met bomen en struiken begroeide steile talud tussen de berm van de Rijksweg en het lager gelegen kanaal. Overigens is de kazemat gaaf en zijn er geen zichtbare sporen van gevechtshandelingen. Alle openingen zijn dichtgemaakt.

Waardering

De kazemat is van algemeen belang. Het object heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een culturele en geografische ontwikkeling, namelijk de versterking en daaropvolgende verdediging van Nederland tijdens de Tweede wereldoorlog en is als zodanig een belangrijk document van de militaire geschiedenis. Het object is architectuur- en bouwhistorisch van belang wegens het bijzondere materiaalgebruik en de toepassing van moderne materialen en technieken, met name in de verwerking van gewapend beton. Het is ook van belang voor de typologische ontwikkeling van diverse verdedigingsobjecten- en structuren inzake de nationale landsverdediging. Het object heeft ensemblewaarden als essentieel onderdeel van een groter geheel: enerzijds als onderdeel van de landsverdediging (het geheel aan stellingen aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog), en anderzijds als belangrijk (structurend) onderdeel van het Peelgebied dat als militair landschap cultuurhistorisch van belang is. De kazemat heeft een bijzondere historisch-ruimtelijke relatie met wegen, wateren en bodemgesteldheid van het gebied. Deze verweving geeft het complex ook een grote belevingswaarde. Verder moet gewezen worden op de gaafheid van het gehele complex. Daarbij is de gehele stelling als

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

grootschalig militair complex en herinnering aan een grootscheeps uitgevoerde verdedigingsmaatregel in relatie met de Tweede Wereldoorlog in Limburg zeldzaam.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Kazemat (B)

Functie

Kazemat (B10)

Monumentnummer*: 526487

Status rijksmonument
Inschrijving register* 27 mei 2003
Kadaster deel/nr 82810/33

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Nederweert Nederweert Limburg

Locatiennaam Locatieomschrijving
Nederweert Kanaaldijk ongd

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Apartement aanduiding Grondperceel
Nederweert Y 1204

Omschrijving**

Inleiding

Tussen de berm van de Rijksweg-Noord en de lager gelegen westelijke oever van de Zuid-Willemsvaart ligt ter hoogte van de Bosserstraat S-KAZEMAT K18. De kazemat maakt deel uit van een snoer kazematten langs de Zuid-Willemsvaart dat tot doel had eventuele overschrijding van dit kanaal door de vijand te voorkomen.

Beschrijving De kazemat is vanaf de Rijksweg niet zichtbaar; dit omdat de kazemat half is ingegraven in het met bomen en struiken begroeide steile talud tussen de berm van de Rijksweg en het lager gelegen kanaal. Overigens is de kazemat gaaf en zijn er geen zichtbare sporen van gevechtshandelingen. Alle openingen zijn dichtgemaakt.

Waardering

De kazemat is van algemeen belang. Het object heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een culturele en geografische ontwikkeling, namelijk de versterking en daaropvolgende verdediging van Nederland tijdens de Tweede wereldoorlog en is als zodanig een belangrijk document van de militaire geschiedenis. Het object is architectuur- en bouwhistorisch van belang wegens het bijzondere materiaalgebruik en de toepassing van moderne materialen en technieken, met name in de verwerking van gewapend beton. Het is ook van belang voor de typologische ontwikkeling van diverse verdedigingsobjecten- en structuren inzake de nationale landsverdediging. Het object heeft ensemblewaarden als essentieel onderdeel van een groter geheel: enerzijds als onderdeel van de landsverdediging (het geheel aan stellingen aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog), en anderzijds als belangrijk (structurend) onderdeel van het Peelgebied dat als militair landschap cultuurhistorisch van belang is. De kazemat heeft een bijzondere historisch-ruimtelijke relatie met wegen, wateren en bodemgesteldheid van het gebied. Deze verweving geeft het complex ook een grote belevingswaarde. Verder moet gewezen worden op de gaafheid van het gehele complex. Daarbij is de gehele stelling als

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

grootschalig militair complex en herinnering aan een grootscheeps uitgevoerde verdedigingsmaatregel in relatie met de Tweede Wereldoorlog in Limburg zeldzaam.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Kazemat (B)

Functie

Kazemat (B10)

Monumentnummer*: 526488

Status rijksmonument
Inschrijving register* 27 mei 2003
Kadaster deel/nr 82810/49

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Nederweert Nederweert Limburg

Locatiennaam Locatieomschrijving
Nederweert Kanaaldijk ongd

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Nederweert Y 1204

Omschrijving**

Inleiding

Tussen de berm van de Rijksweg-Noord en de lager gelegen westelijke oever van de Zuid-Willemsvaart ligt ter hoogte van het zuidelijke gedeelte van Bedrijventerrein Aan Veertien (globaal tussen Winnerstraat en Nieuwstraat) S-KAZEMAT K19. De kazemat maakt deel uit van een snoer kazematten langs de Zuid-Willemsvaart dat tot doel had eventuele overschrijding van dit kanaal door de vijand te voorkomen.

Beschrijving De kazemat is vanaf de Rijksweg niet zichtbaar; dit omdat de kazemat half is ingegraven in het met bomen en struiken begroeide steile talud tussen de berm van de Rijksweg en het lager gelegen kanaal. Overigens is de kazemat gaaf en zijn er geen zichtbare sporen van gevechtshandelingen. Alle openingen zijn dichtgemaakt.

Waardering

De kazemat is van algemeen belang. Het object heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een culturele en geografische ontwikkeling, namelijk de versterking en daaropvolgende verdediging van Nederland tijdens de Tweede wereldoorlog en is als zodanig een belangrijk document van de militaire geschiedenis. Het object is architectuur- en bouwhistorisch van belang wegens het bijzondere materiaalgebruik en de toepassing van moderne materialen en technieken, met name in de verwerking van gewapend beton. Het object is ook van belang voor de typologische ontwikkeling van diverse verdedigingsobjecten- en structuren inzake de nationale landsverdediging. Het heeft ensemblewaarden als essentieel onderdeel van een groter geheel: enerzijds als onderdeel van de landsverdediging (het geheel aan stellingen aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog), en anderzijds als belangrijk (structurerend) onderdeel van het Peelgebied dat als militair landschap cultuurhistorisch van belang is. De kazemat heeft een bijzondere historisch-ruimtelijke relatie met wegen, wateren en bodemgesteldheid van het gebied. Deze verweving geeft het complex

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

ook een grote belevingswaarde. Verder moet gewezen worden op de gaafheid van het gehele complex. Daarbij is de gehele stelling als grootschalig militair complex en herinnering aan een grootscheeps uitgevoerde verdedigingsmaatregel in relatie met de Tweede Wereldoorlog in Limburg zeldzaam.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Kazemat (B)

Functie

Kazemat (B10)

Monumentnummer*: 526489

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	27 mei 2003
Kadaster deel/nr	82810/164

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Nederweert	Nederweert	Limburg

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Nederweert	Zuid-Willemsvaart ongd

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Nederweert	A			6660
Nederweert	A			6659

Omschrijving**

Inleiding

In de berm van Rijksweg-Zuid, tussen vangrail en Zuid-Willemsvaart, staat ter hoogte van huisnummer 23 de B-KAZEMAT K60. De kazemat maakt deel uit van een snoer kazematten langs de Zuid-Willemsvaart dat tot doel had eventuele overschrijding van dit kanaal door de vijand te voorkomen.

Beschrijving

De locatie zo dicht bij de frontlinie is opmerkelijk te noemen. Uit financiële overwegingen echter werd soms op plaatsen waar men een G-kazemat wilde bouwen een B-kazemat gebouwd, welke aanmerkelijk goedkoper was. Het nadeel was dat B-kazematten uiteraard minder geschikt zijn om direct aan een front geplaatst te worden. Maar B-kazematten hadden in iedergeval als voordeel boven de S-kazematten -die wél geschikt zijn om aan een frontpositie geplaatst te worden- dat ze met zwaarder geschut uitgerust konden worden. De kazemat is gaaf en er zijn geen zichtbare sporen van gevechtshandelingen. Alle openingen zijn dichtgemaakt.

Waardering

De kazemat is van algemeen belang. Het object heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een culturele en geografische ontwikkeling, namelijk de versterking en daaropvolgende verdediging van Nederland tijdens de Tweede wereldoorlog en is als zodanig een belangrijk document van de militaire geschiedenis. Het object is architectuur- en bouwhistorisch van belang wegens het bijzondere materiaalgebruik en de toepassing van moderne materialen en technieken, met name in de verwerking van gewapend beton. Het object is ook van belang voor de typologische ontwikkeling van diverse verdedigingsobjecten- en structuren inzake de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

nationale landsverdediging. Het object heeft ensemblewaarden als essentieel onderdeel van een groter geheel: enerzijds als onderdeel van de landsverdediging (het geheel aan stellingen aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog), en anderzijds als belangrijk (structurerend) onderdeel van het Peelgebied dat als militair landschap cultuurhistorisch van belang is. De kazemat heeft een bijzondere historisch-ruimtelijke relatie met wegen, wateren en bodemgesteldheid van het gebied. Deze verweving geeft het complex ook een grote belevingswaarde. Verder moet gewezen worden op de gaafheid van het gehele complex. Daarbij is de gehele stelling als grootschalig militair complex en herinnering aan een grootscheeps uitgevoerde verdedigingsmaatregel in relatie met de Tweede Wereldoorlog in Limburg zeldzaam.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Kazemat (B)

Functie

Kazemat (B10)

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 526490

Status rijksmonument
Inschrijving register* 27 mei 2003
Kadaster deel/nr 82812/162

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Nederweert Nederweert Limburg

Locatiennaam Locatieomschrijving
Nederweert

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Apartement aanduiding Grondperceel
Nederweert X 387

Omschrijving**

Inleiding

Op het achterterrein van Boeket 16 staat een vreemdsoortige PEELDIVISIEKAZEMAT, K61. Vreemdsoortig, want dit type met een grondvlak van 9 bij 5 meter komt elders in de Peel-Raamstelling niet voor. Het is echter niet het enige exemplaar; de twee andere kazematten (K62 en K63) die deel uitmaken van deze zelfde achterhoedestelling zijn min of meer gelijkvormig: een dubbele of geschakelde Peeldivisiekazemat met twee maal het 'standaard' grondoppervlak van 4 bij 4 of 4 bij 5 meter. Omdat dit in principe lokale bouwsels zijn is het niet vreemd dat elke kazemat gebouwd door de Peeldetachment verschillend is van de andere en er -zeker ook in Noord-Brabant- nogal wat unieke exemplaren bestaan. Met de grote afmetingen van deze kazematten zijn toch zeer opmerkelijk te noemen. De ligging nabij twee andere kazematten van soortgelijke grote maakt het in ieder geval onwaarschijnlijk dat het alle commandobunkers zijn geweest.

Beschrijving

De kazemat heeft een grondoppervlak van 9 bij 51/2 meter. De frontdekking is iets dikker dan die van de gemiddelde Peeldivisiekazemat, 83 centimeter in plaats van 50 centimeter. Inmiddels is de kazemat tot een halve meter onder het maaiveld terecht gekomen. De kazemat was uitermate goed 'verborgen' door de ligging in een hoogstamboomgaard. Daarbij was de kazemat voorzien van een pannendak ter camouflage. De kazemat is gaaf en vertoont geen sporen van gevechtshandelingen. Alle openingen, met uitzondering van de ingang aan de keelzijde, zijn dichtgemaakt. In de kazemat is over de lengterichting een tussenmuur geplaatst, welke de kazemat in twee compartimenten verdeelt. Momenteel heeft de kazemat een ecologische bestemming.

Waardering

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De kazemat is van algemeen belang. Het object heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een culturele en geografische ontwikkeling, namelijk de versterking en daaropvolgende verdediging van Nederland tijdens de Tweede wereldoorlog en is als zodanig een belangrijk document van de militaire geschiedenis. Het object is architectuur- en bouwhistorisch van belang wegens het bijzondere materiaalgebruik en de toepassing van moderne materialen en technieken, met name in de verwerking van gewapend beton. Het object is ook van belang voor de typologische ontwikkeling van diverse verdedigingsobjecten- en structuren inzake de nationale landsverdediging. Het object heeft ensemblewaarden als essentieel onderdeel van een groter geheel: enerzijds als onderdeel van de landsverdediging (het geheel aan stellingen aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog), en anderzijds als belangrijk (structurend) onderdeel van het Peelgebied dat als militair landschap cultuurhistorisch van belang is. De kazemat heeft een bijzondere historisch-ruimtelijke relatie met wegen, wateren en bodemgesteldheid van het gebied. Deze verweving geeft het complex ook een grote belevingswaarde. Verder moet gewezen worden op de gaafheid van het gehele complex. Daarbij is de gehele stelling als grootschalig militair complex en herinnering aan een grootscheeps uitgevoerde verdedigingsmaatregel in relatie met de Tweede Wereldoorlog in Limburg zeldzaam.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Kazemat (B)

Functie

Kazemat (B10)

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 526491

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	27 mei 2003
Kadaster deel/nr	82812/173

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Nederweert	Nederweert	Limburg

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Nederweert	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Nederweert	X			387

*Omschrijving***

Inleiding

Op het achterterrein van Boeket 16 staat een vreemdsoortige PEELDIVISIEKAZEMAT, K62. Vreemdsoortig, want dit type met een grondvlak van 4.80 bij 91/2 meter komt elders in de Peel-Raamstelling niet voor. Het is echter niet het enige exemplaar, want de twee andere kazematten (K61 en K63) die deel uitmaken van deze achterhoedestelling zijn min of meer gelijkvormig: een dubbele of geschakelde Peeldivisiekazemat met twee maal het 'standaard' grondoppervlak van 4 bij 4 of 4 bij 5 meter. Omdat dit in principe lokale bouwsels zijn is het niet vreemd dat elke kazemat gebouwd door de Peeldetachment verschillend is van de andere en er -zeker ook in Noord-Brabant- nogal wat unieke exemplaren bestaan. Met de grote afmetingen zijn deze kazematten toch zeer opmerkelijk te noemen. De ligging nabij twee andere kazematten van soortgelijke grote maakt het in ieder geval onwaarschijnlijk dat het alle commandobunkers zijn geweest.

Beschrijving De kazemat heeft een grondoppervlak van 4.80 bij 91/2 meter. De frontdekking is fors dikker dan die van de gemiddelde Peeldivisiekazemat, 1 meter in plaats van 50 centimeter. Inmiddels is de kazemat enigszins onder het maaiveld terecht gekomen. De kazemat is zoals alle Peeldivisiekazematten van ongewapend beton. Toch zijn er in deze kazemat wapeningen gebruikt, en wel van oude spoorbielen. Dit is aan de achterzijde goed te zien. De kazemat was goed verborgen door de ligging in een hoogstamboomgaard. Evenals bij de K61 was naar alle waarschijnlijkheid ook deze kazemat voorzien van een pannendak ter camouflage. Overigens is de kazemat gaaf en vertoont geen sporen van gevechtshandelingen. Alle openingen, met uitzondering van een ingang aan frontzijde, zijn dichtgemaakt. De kazemat heeft een ecologische bestemming.

Waardering

De kazemat is van algemeen belang. Het object heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een culturele en

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

geografische ontwikkeling, namelijk de versterking en daaropvolgende verdediging van Nederland tijdens de Tweede wereldoorlog en is als zodanig een belangrijk document van de militaire geschiedenis. Het object is architectuur- en bouwhistorisch van belang wegens het bijzondere materiaalgebruik en de toepassing van moderne materialen en technieken, met name in de verwerking van gewapend beton. Het object is ook van belang voor de typologische ontwikkeling van diverse verdedigingsobjecten- en structuren inzake de nationale landsverdediging. Het object heeft ensemblewaarden als essentieel onderdeel van een groter geheel: enerzijds als onderdeel van de landsverdediging (het geheel aan stellingen aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog), en anderzijds als belangrijk (structurend) onderdeel van het Peelgebied dat als militair landschap cultuurhistorisch van belang is. De kazemat heeft een bijzondere historisch-ruimtelijke relatie met wegen, wateren en bodemgesteldheid van het gebied. Deze verweving geeft het complex ook een grote belevingswaarde. Verder moet gewezen worden op de gaafheid van het gehele complex. Daarbij is de gehele stelling als grootschalig militair complex en herinnering aan een grootscheeps uitgevoerde verdedigingsmaatregel in relatie met de Tweede Wereldoorlog in Limburg zeldzaam.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Kazemat (B)

Functie

Kazemat (B10)

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 526492

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	27 mei 2003
Kadaster deel/nr	82813/31

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Nederweert	Nederweert	Limburg

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Nederweert	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Nederweert	X			385

*Omschrijving***

Inleiding

Op het achterterrein van Aan 't Ven 7 staat een vreemdsoortige PEELDIVISIEKAZEMAT, K63. Vreemdsoortig, want dit type met een grondvlak van ongeveer 5 bij 9 meter komt elders in de Peel-Raamstelling niet voor. Het is echter niet het enige exemplaar, want de twee andere kazematten (K61 en K62, op het terrein Boeket 16) die deel uitmaken van deze achterhoedestelling zijn min of meer gelijkvormig: een dubbele of geschakelde Peeldivisiekazemat met twee maal het 'standaard' grondoppervlak van 4 bij 4 of 4 bij 5 meter. Omdat dit in principe lokale bouwsels zijn is het niet vreemd dat elke kazemat gebouwd door de Peeldetachment verschillend is van de andere en er -zeker ook in Noord-Brabant- nogal wat unieke exemplaren bestaan. Maar de grote afmetingen zijn deze kazematten toch zeer opmerkelijk te noemen.

Beschrijving

De kazemat is aan vrijwel alle kanten ingekapseld door een (latere) aanbouw van een schuur, welke de kazemat als basis heeft gebruikt. Aan de noordzijde is de kazemat in het geheel niet meer als zodanig herkenbaar. Daarbuiten is de kazemat gaaf en vertoont het object geen sporen van gevechtshandelingen.

Waardering

De kazemat is van algemeen belang. Het object heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een culturele en geografische ontwikkeling, namelijk de versterking en daaropvolgende verdediging van Nederland tijdens de Tweede wereldoorlog en is als zodanig een belangrijk document van de militaire geschiedenis. Het object is architectuur- en bouwhistorisch van belang wegens

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

het bijzondere materiaalgebruik en de toepassing van moderne materialen en technieken, met name in de verwerking van gewapend beton. Het object is ook van belang voor de typologische ontwikkeling van diverse verdedigingsobjecten- en structuren inzake de nationale landsverdediging.

Het object heeft ensemblewaarden als essentieel onderdeel van een groter geheel: enerzijds als onderdeel van de landsverdediging (het geheel aan stellingen aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog), en anderzijds als belangrijk (structurerend) onderdeel van het Peelgebied dat als militair landschap cultuurhistorisch van belang is. De kazemat heeft een bijzondere historisch-ruimtelijke relatie met wegen, wateren en bodemgesteldheid van het gebied. Deze verweving geeft het complex ook een grote belevingswaarde. Verder moet gewezen worden op de gaafheid van het gehele complex. Daarbij is de gehele stelling als grootschalig militair complex en herinnering aan een grootscheeps uitgevoerde verdedigingsmaatregel in relatie met de Tweede Wereldoorlog in Limburg zeldzaam.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Kazemat (B)

Functie

Kazemat (B10)

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 526493

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	27 mei 2003
Kadaster deel/nr	82813/40

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Nederweert	Nederweert	Limburg

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Nederweert	Rijksweg Noord ongd

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Nederweert	Y			458

*Omschrijving***

Inleiding

De gemeente Nederweert is de enige gemeente waar nog schuttersputjes van de Peel-Raamstelling te vinden zijn. Het zijn kleine betonnen constructies, gebouwd winter 1939 en voorjaar 1940, van waaruit soldaten in het veld vuur konden geven. Schuttersputjes hebben in de praktijk nauwelijks een rol van betekenis vervuld. Dit was hoofdzakelijk te wijten aan de personele onderbezetting van mankracht waar de gehele Peel-Raamstelling mee te kampen had, zeker na het besluit van de regering waarbij de Peel-Raamstelling de functie van verdedigingslinie verloor en aangewezen werd als verdragingslinie. In deze situatie werd het niet opportuun geacht de schuttersputjes te bemannen, te meer daar de kans op verlies aan mankracht in een gevechtssituatie groter is dan een gevechtssituatie waarbij vanuit een kazemat wordt geopereerd.

Omschrijving

In het open veld langs de Wetering, circa 200 meter ten noorden van Peelsteeg, ligt SCHUTTERSPUTJE X1. Het is een kleine betonnen constructie van ongeveer twee meter in lengte en één meter in breedte, waarbij aan de achterzijde een opening is van ongeveer een halve meter naar de binnenzijde. Het bouwsel verkeert in goede staat en vertoont geen sporen van oorlogsschade. Nog geen vijftig meter ten zuiden van deze schuttersput, ligt het tweede overgebleven schuttersputje van het Limburgse deel van de Peel-Raamstelling.

Waardering

De schuttersput is van algemeen belang. Het object heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een culturele en

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

geografische ontwikkeling, namelijk de versterking en daaropvolgende verdediging van Nederland tijdens de Tweede wereldoorlog en is als zodanig een belangrijk document van de militaire geschiedenis. Het object is architectuur- en bouwhistorisch van belang wegens het bijzondere materiaalgebruik en de toepassing van moderne materialen en technieken, met name in de verwerking van gewapend beton. Het object is ook van belang voor de typologische ontwikkeling van diverse verdedigingsobjecten- en structuren inzake de nationale landsverdediging.

Het object heeft ensemblewaarden als essentieel onderdeel van een groter geheel: enerzijds als onderdeel van de landsverdediging (het geheel aan stellingen aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog), en anderzijds als belangrijk (structurerend) onderdeel van het Peelgebied dat als militair landschap cultuurhistorisch van belang is. De schuttersput heeft een bijzondere historisch-ruimtelijke relatie met wegen, wateren en bodemgesteldheid van het gebied. Deze verweving geeft het complex ook een grote belevingswaarde. Verder moet gewezen worden op de gaafheid van het gehele complex. Daarbij is de gehele stelling als grootschalig militair complex en herinnering aan een grootscheeps uitgevoerde verdedigingsmaatregel in relatie met de Tweede Wereldoorlog in Limburg zeldzaam.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Waarnemingspost (B)

Functie

Waarnemingspost(B11)

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 526494

Status rijksmonument
Inschrijving register* 27 mei 2003
Kadaster deel/nr 82813/2

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Nederweert Nederweert Limburg

Locatiennaam Locatieomschrijving
Nederweert Rijksweg Noord ongd

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Nederweert Y 458

Omschrijving**

Inleiding

De gemeente Nederweert is de enige gemeente waar nog schuttersputjes van de Peel-Raamstelling te vinden zijn. Het zijn kleine betonnen constructies, gebouwd winter 1939 en voorjaar 1940, van waaruit soldaten in het veld vuur konden geven. Schuttersputjes hebben in de praktijk nauwelijks een rol van betekenis vervuld. Dit was hoofdzakelijk te wijten aan de personele onderbezetting waar de gehele Peel-Raamstelling mee te kampen had, zeker na het besluit van de regering waarbij de Peel-Raamstelling de functie van verdedigingslijn verloor en aangewezen werd als verdragingslijn. In deze situatie werd het niet opportuun geacht de schuttersputjes te bemannen, te meer daar de kans op verlies aan mankracht in een gevechtssituatie groter is dan een gevechtssituatie waarbij vanuit een kazemat wordt geopereerd.

Omschrijving

In het open veld langs de Wetering, circa 150 meter ten noorden van Peelsteeg, ligt SCHUTTERSPUTJE X2. Het is een kleine betonnen constructie van ongeveer twee meter in lengte en één meter in breedte, waarbij aan de achterzijde een opening is van ongeveer een halve meter naar de binnenzijde. Het bouwsel verkeert in goede staat en vertoont geen sporen van oorlogsschade. Nog geen vijftig meter ten zuiden van deze schuttersput, ligt het tweede overgebleven schuttersputje van het Limburgse deel van de Peel-Raamstelling.

Waardering

De schuttersput is van algemeen belang. Het object heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een culturele en geografische ontwikkeling, namelijk de versterking en daaropvolgende verdediging van Nederland tijdens de Tweede wereldoorlog en

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

is als zodanig een belangrijk document van de militaire geschiedenis. Het schuttersputje is architectuur- en bouwhistorisch van belang wegens het bijzondere materiaalgebruik en de toepassing van moderne materialen en technieken, met name in de verwerking van gewapend beton. Het object is ook van belang voor de typologische ontwikkeling van diverse verdedigingsobjecten- en structuren inzake de nationale landsverdediging. Het schuttersputje heeft ensemblewaarden als essentieel onderdeel van een groter geheel: enerzijds als onderdeel van de landsverdediging (het geheel aan stellingen aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog), en anderzijds als belangrijk (structurerend) onderdeel van het Peelgebied dat als militair landschap cultuurhistorisch van belang is. Het schuttersputje heeft een bijzondere historisch-ruimtelijke relatie met wegen, wateren en bodemgesteldheid van het gebied. Deze verweving geeft het complex ook een grote belevingswaarde. Verder moet gewezen worden op de gaafheid van het gehele complex. Daarbij is de gehele stelling als grootschalig militair complex en herinnering aan een grootscheeps uitgevoerde verdedigingsmaatregel in relatie met de Tweede Wereldoorlog in Limburg zeldzaam.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Waarnemingspost (B)

Functie

Waarnemingspost(B11)

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 526495

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	27 mei 2003
Kadaster deel/nr	82813/18

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Nederweert	Nederweert	Limburg

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Nederweert	AA			39
Nederweert	AA			195

Omschrijving**

Inleiding

Ten zuiden van de dorpskern van Nederweert nabij Molenberg en Wessemerdijk, bevindt zich een sluis (15) waarvan de CAPACITEIT van de OVERLAAT is vergroot. Deze capaciteit is in 1939 vergroot als deel van de algemene versterking van Nederland in het algemeen en als element van de Peel-Raamstelling in het bijzonder. Deze vergroting werd noodzakelijk geacht om de waterstand van het omloopkanaal -en daarmee van de Noordervaart, waarmee dit omloopkanaal in verbinding staat- beter te kunnen reguleren. Dit was van groot belang omdat het de bedoeling was om met de Noordervaart inundaties uit te voeren.

Beschrijving

Sluis 15, een bajonetsluis waarbij de sluis scheef op de kanaalas is gebouwd, is gebouwd als samenvoeging tussen 1919 en circa 1922. Ten tijde van deze constructie is ook het omloopkanaal aangelegd als afvoerkanaal van de Zuid-Willemsvaart en als toevoerkanaal voor de Noordervaart. Daartoe werd dus ook bij het bovenpand van de sluis een kleine inlaat aangebracht, welke in 1939 is vergroot. De inlaat is nu ongeveer twee meter breed en ruim een meter hoog en -diep, vervaardigd van beton. Het water verplaatst zich vervolgens via het schoepenrad van de waterkrachtcentrale, de duiker onder het kanaal Wessem-Nederweert, naar de Noordervaart.

Waardering

De sluis met inlaat is van algemeen belang. Het object heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een culturele en geografische ontwikkeling, namelijk de versterking en daaropvolgende verdediging van Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog en is als zodanig een belangrijk document van de militaire geschiedenis. Het object is architectuur- en bouwhistorisch van belang wegens het bijzondere materiaalgebruik en de toepassing van moderne materialen en technieken, met name in de verwerking van gewapend beton. Het object is ook van belang voor de typologische ontwikkeling van diverse verdedigingsobjecten- en structuren inzake de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

nationale landsverdediging.

Het object heeft ensemblewaarden als essentieel onderdeel van een groter geheel: enerzijds als onderdeel van de landsverdediging (het geheel aan stellingen aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog), en anderzijds als belangrijk (structurerend) onderdeel van het Peelgebied dat als militair landschap cultuurhistorisch van belang is. De sluis met inlaat heeft een bijzondere historisch-ruimtelijke relatie met wegen, wateren en bodemgesteldheid van het gebied. Deze verweving geeft het complex ook een grote belevingswaarde. Verder moet gewezen worden op de gaafheid van het gehele complex. Daarbij is de gehele stelling als grootschalig militair complex en herinnering aan een grootscheeps uitgevoerde verdedigingsmaatregel in relatie met de Tweede Wereldoorlog in Limburg zeldzaam.

Hoofdcategorie

Weg- en waterbouwkundige werken

Subcategorie

Waterkering en -doorlaat

Functie

Inlaatsluis

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 526496

Status rijksmonument
Inschrijving register* 27 mei 2003
Kadaster deel/nr 82812/32

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Nederweert Nederweert Limburg

Locatiennaam Locatieomschrijving
Nederweert Wetering ongd

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Nederweert Y 458

Omschrijving**

Inleiding

In het talud tussen de Wetering en de Zuid-Willemsvaart ligt S-kazemat K64. De kazemat maakt deel uit van een snoer kazematten langs de Zuid-Willemsvaart dat tot doel had eventuele overschrijding van dit kanaal door de vijand te voorkomen.

Beschrijving

De betonnen kazemat is gaaf en zijn er geen zichtbare sporen van gevechtshandelingen.

Waardering

De kazemat is van algemeen belang. Het object heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een culturele en geografische ontwikkeling, namelijk de versterking en daaropvolgende verdediging van Nederland tijdens de Tweede wereldoorlog en is als zodanig een belangrijk document van de militaire geschiedenis. Het object is architectuur- en bouwhistorisch van belang wegens het bijzondere materiaalgebruik en de toepassing van moderne materialen en technieken, met name in de verwerking van gewapend beton. Het object is ook van belang voor de typologische ontwikkeling van diverse verdedigingsobjecten- en structuren inzake de nationale landsverdediging. Het object heeft ensemblewaarden als essentieel onderdeel van een groter geheel: enerzijds als onderdeel van de landsverdediging (het geheel aan stellingen aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog), en anderzijds als belangrijk (structurerend) onderdeel van het Peelgebied dat als militair landschap cultuurhistorisch van belang is. De kazemat heeft een bijzondere historisch-ruimtelijke relatie met wegen, wateren en bodemgesteldheid van het gebied. Deze verweving geeft het complex ook een grote belevingswaarde. Verder moet gewezen worden op de gaafheid van het gehele complex. Daarbij is de gehele stelling als grootschalig militair complex en herinnering aan een grootscheeps uitgevoerde verdedigingsmaatregel in relatie met de Tweede

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Wereldoorlog in Limburg zeldzaam.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Kazemat (B)

Functie

Kazemat (B10)

Monumentnummer*: 526497

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	27 mei 2003
Kadaster deel/nr	82812/66

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Nederweert	Nederweert	Limburg

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Nederweert	achter schuur op perceel

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Nederweert	W			218

*Omschrijving***

Inleiding

De kazemat K64 is tegen de achtergevel van een bedrijfsgebouw van een boerderij uit het eerste kwart van de 20ste eeuw gesitueerd. Vanaf de straatzijde is de kazemat niet zichtbaar. De kazemat is ongeveer 1500 meter ten westen van de Zuid-Willemsvaart gesitueerd.

Beschrijving

De kazemat K64 is gebouwd op een rechthoekige plattegrond en meet ongeveer 8 bij 4.50 meter. De kazemat is iets verdiept gelegen, heeft aan de noordzijde een rechthoekige toegang en aan de westzijde een smalle horizontale schietopening. De muren van de kazemat hebben een dikte van ongeveer 1.00 meter. De afdrukken van de bekisting zijn goed zichtbaar. Overigens is de kazemat gaaf en zijn er geen zichtbare sporen van gevechtshandelingen.

Waardering

De kazemat K64 is van algemeen belang. Het object heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een culturele en geografische ontwikkeling, namelijk de versterking en daaropvolgende verdediging van Nederland tijdens de Tweede wereldoorlog en is als zodanig een belangrijk document van de militaire geschiedenis. Het object is architectuur- en bouwhistorisch van belang wegens het bijzondere materiaalgebruik en de toepassing van moderne materialen en technieken, met name in de verwerking van gewapend beton. Het object is ook van belang voor de typologische ontwikkeling van diverse verdedigingsobjecten- en structuren inzake de nationale landsverdediging. De kazemat heeft ensemblewaarden als essentieel onderdeel van een groter geheel: enerzijds als onderdeel van de landsverdediging (het geheel aan stellingen aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog), en anderzijds als

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

belangrijk (structurerend) onderdeel van het Peelgebied dat als militair landschap cultuurhistorisch van belang is. De kazemat heeft een bijzondere historisch-ruimtelijke relatie met wegen, wateren en bodemgesteldheid van het gebied.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Kazemat (B)

Functie

Kazemat (B10)

Monumentnummer*: 527332

Status rijksmonument
Inschrijving register* 27 mei 2003
Kadaster deel/nr 82682/153

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Nederweert Nederweert Limburg

Locatiennaam Locatieomschrijving
Nederweert Kanaal Wessem-Nederweert

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Nederweert Y 195

Omschrijving**

Inleiding

Aan weerszijden van het Kanaal Wessem-Nederweert, even ten zuiden van Hulsen en nabij Wessemerdijk 7, bevindt zich een DUIKER onder het kanaal, één van twee duikers. Er bevond zich op deze plek reeds een duiker, maar deze werd voor de doorvoer van water van de Zuid-Willemsvaart naar de Noordvaart te klein bevonden. Dit water was noodzakelijk voor het minimaal op peil houden van de waterstand in de Noordvaart, zodat er inundaties uitgevoerd zouden kunnen worden. Daarom bouwde de Genie daar in 1939 nog een extra duiker die daar nog steeds ligt, een paar meter ten noorden van de oude duiker.

Beschrijving

Vanwege reliëfverschillen tussen de Zuid-Willemsvaart en de Noordvaart -welke door middel van een sluis met elkaar verbonden zijn- loopt er een waterloop van de zuidzijde van de Zuid-Willemsvaart nabij Arishoek naar de duiker onder het kanaal Wessem-Nederweert. Vervolgens buigt deze waterloop naar het noorden en komt uit in de Noordvaart, ongeveer 100 meter ten oosten van de schutsluis bij Hulsen. De duiker is geheel van beton geconstrueerd en bestaat uit drie langwerpige inlaten, verdeeld door twee taps toelopende duikerwanden. In deze duikerwanden zijn sponningen aanwezig voor (de niet meer aanwezige) schotbalken. De duiker is gaaf en vertoont geen sporen van oorlogshandelingen. De duiker is van algemeen belang. Het object heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een culturele en geografische ontwikkeling, namelijk de versterking en daaropvolgende verdediging van Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog en is als zodanig een belangrijk document van de militaire geschiedenis. De duiker is architectuur- en bouwhistorisch van belang wegens het bijzondere materiaalgebruik en de toepassing van moderne materialen en technieken, met name in de verwerking van gewapend beton. Het object is ook van belang voor de typologische ontwikkeling van diverse verdedigingsobjecten- en structuren inzake de nationale landsverdediging.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het object heeft ensemblewaarden als essentieel onderdeel van een groter geheel: enerzijds als onderdeel van de landsverdediging (het geheel aan stellingen aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog), en anderzijds als belangrijk (structurerend) onderdeel van het Peelgebied dat als militair landschap cultuurhistorisch van belang is. De duiker heeft een bijzondere historisch-ruimtelijke relatie met wegen, wateren en bodemgesteldheid van het gebied. Deze verweving geeft het complex ook een grote belevingswaarde. Verder moet gewezen worden op de gaafheid van het gehele complex. Daarbij is de gehele stelling als grootschalig militair complex en herinnering aan een grootscheeps uitgevoerde verdedigingsmaatregel in relatie met de Tweede Wereldoorlog in Limburg zeldzaam.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Kazemat (B)

Functie

Kazemat (B10)